

§ 2.

Denne lov træder i kraft fra 1. april 1954 at regne, således at beregningen efter de nye regler første gang foretages for det statstilskud, der beregnes for finansåret 1954—55 og udbetales i finansåret 1955—56. De i loven indeholdte forhøjede lønkrav til skolerne gælder dog først fra 1. april 1955.

Undervisningsministeren bemyndiges til at optrykke lov nr. 311 af 4. juli 1942 om folkehøjskoler og landbrugsskoler som ændret ved lov nr. 323 af 14. juni 1946, lov nr. 190 af 15. marts 1947, lov nr. 206 af 12. april 1949 samt ved nærværende lov.

Bemærkninger til lovforslaget.

Fra foreningen af højskoler og landbrugsskoler har undervisningsministeriet modtaget en henvendelse indeholdende en række forslag til ændring af højskoleloven. Disse forslag går først og fremmest ud på en forhøjelse af statens tilskud til de pågældende skoler, herunder navnlig af tilskuddet til lærerlønninger i forbindelse med en vis lempelse af kravene med hensyn til kursustidens længde. Til støtte for de fremsatte ønsker er anført, at øget økonomisk støtte og adgang for skolerne til friere tilpasning af kursustidens længde efter elevernes behov og ønsker er nødvendig for at sikre skolerens fremtidige virksomhed og beståen. Dette gælder især de mindre og i tyndt befolkede egne beliggende høj- og landbrugsskoler, og af hensyn til disse stiller foreningen tillige forslag om lempelse af elevtalskravene, ligesom der med særligt henblik på opnåelse af kontakt med videre kredse af befolkningen ønskes en tilskudsydelse også til helt korte kurs.

Ministeriet må også for sit vedkommende anse øget støtte fra statens side for påkrævet for at sikre de omhandlede skoler rimelige vilkår for deres virksomhed. Forholdene har i så henseende ganske ændret sig siden gennemførelsen af loven af 1942. Man skal herved blot pege på den udgiftsstigning, der siden da har ramt udgiftsposter som brændsel, madvarer og medhjælp, poster, der — ved siden af en så betydelig udgift som vedligeholdelsen — spiller en afgørende rolle på disse skolars udgiftsregnskab, uden at de indgår i tilskudsberegningen, og uden at det er praktisk muligt at søge dækning gennem elevbetalingen.

Hertil kommer, at den i 1942 hjemlede væsentlige forhøjelse af lønningstilskuddet kun i forholdsvise ringe grad har virket som en egentlig driftslettelse, da skolerne altid selv skal bære halvdelen af enhver stigning på denne post, hvilket selvsagt er en tung økonomisk byrde.

Da man, som det ofte herfra er fremført, i betragtning af højskolens hidtidige indsats i dansk folkelig kulturs tjeneste, anser det for en uafviselig

pligt for nutiden at sikre højskolen, at den kan fortsætte sit virke under tilfredsstillende kår, skal man meget anbefale, at man ved ændringer af højskoleloven søger det fremsatte andragende imødekommet. Man har derfor efter forhandling med statskonsulenten for undervisningsministeriet i sager vedrørende ungdomsundervisningen udarbejdet det foreliggende lovforslag indeholdende bestemmelser angående forhøjelse af grundtilskud og lejetilskud samt af tilskud til forstander- og lærerløn samt undervisningsmateriel i forbindelse med nye regler til forenkling af løntilskudsberegninger gennem afskaffelse af de almindelige anciennitetsberegninger og de af staten ydede direkte alderstillæg. Man anser det med hensyn til lønningsforholdet for fuldt tilstrækkeligt, at der fra statens side sikres de enkelte skoler en tilskudssum, hvoraf passende lønninger kan udredes til samtlige lærere, medens det må kunne overlades til skolerne og lærerne at træffe aftale på grundlag af en vis minimumsløn angående de enkelte læreres løn efter alder og kvalifikationer, eventuelt efter nærmere mellem repræsentanter for henholdsvis skoler og lærere aftalte regler; man forudsætter herved, at der drages omsorg for, at der ikke ved overgangen til de ny bestemmelser sker nedgang i lønningsindtægten for ældre lærere ved bortfaldet af det fra staten direkte ydede alderstillæg. I forbindelse med denne nyordning har man foreslået lærernes pligtige timetal hævet, således at det bringes i nærmere overensstemmelse med de faktiske forhold.

Der er derhos i forslaget optaget nye bestemmelser om godkendelse af kortere højskolekursus samt om adgang for ministeriet til at dispensere fra elevtalskravene.

Yderligere er foretaget en a jourføring af loven med de ved tekstanmærkninger til § 21 på tillægsbevillingslovene for finansårene 1953—54 og 1954—55 indførte bestemmelser om ændring af betingelserne for ydelse af statslån, forhøjelse af bygningstilskuddet samt angående nyordning af pensionsforholdene for høj- og landbrugsskolelærere.